

การใช้รหัสแต่งหน้าในบริบทงานพิธีการที่คัดสรร

The Use of Make-up Codes on Selected Ceremonial Contexts

กฤษณ์ คำนนท์*

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การใช้รหัสแต่งหน้าในบริบทงานพิธีการที่คัดสรร โดยใช้แนวคิดแบบจำลองการสื่อสารของ Roman Jakobson's communication Model แนวคิดสัญวิทยา (Semiology) แนวคิดตัวพร้อม (Co-text) แนวคิดพันธบท (Intertextuality) แนวคิดภาพนิมิต (simulation) และแนวคิดอัตลักษณ์ เพื่อศึกษาว่าบริบทงานพิธีการที่คัดสรรทำหน้าที่เป็นรหัสแต่งหน้าในกระบวนการสื่อความหมายได้อย่างไร ผลการศึกษาพบว่าการใช้รหัสแต่งหน้าในบริบทงานพิธีการที่คัดสรรจะมีลักษณะการสื่อความหมายที่แตกต่างและเปลี่ยนแปลงไปตามในบริบทงานพิธีการ ดังนี้ 1. การใช้รหัสแต่งหน้าในบริบทงานพิธีการทางราชการ (Official ceremonies) กรณีพระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ มีลักษณะการสื่อสารแบบ (High-context communication) พบว่า รหัสบริบททำหน้าที่เป็นรหัสแต่งหน้าของเนื้อหาในการสร้างประกอบสร้างความหมายของ “เทพีคู่หาบทอง-คู่หาบเงิน” 2. การใช้รหัสแต่งหน้าในบริบทงานพิธีการส่วนบุคคล (Private ceremonies) กรณีงานพิธีแต่งงานมีลักษณะการสื่อสารแบบ (Low-context communication) พบว่า รหัสแต่งหน้าทำหน้าที่เป็นรหัสบริบทของเนื้อหาในการสร้างประกอบสร้างความหมายของเจ้าสาว 3. การใช้รหัสแต่งหน้าในบริบทงานพิธีการการส่วนราชการและบุคคล (Official-private ceremonies) กรณีงานพิธีพระราชทานปริญญาบัตร มีลักษณะการสื่อสารแบบ (Mid-level context communication) พบว่า รหัสแต่งหน้าทำหน้าที่ได้บางส่วนภายใต้รหัสบริบทในการสร้างประกอบสร้างความหมายของผู้เข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร

คำสำคัญ: รหัส การแต่งหน้า บริบท พิธีการที่คัดสรร

Abstract

The purpose of this article is to analyze the use of make-up codes on selected ceremonial contexts. To study how the code transfers the meaning on communication process, it was based on the concepts of Roman Jakobson's communication model, semiology, co-text, intertextuality, simulation, and identity. According to the study, it was found that the code has changed and differed as these followings; 1. The Royal Ploughing Ceremonies In the ceremony, high-context communication is used. The context code is shown as “make-up code” to construct the meaning of the 4 beauty queens. 2. Thai traditional wedding ceremonies In case of wedding ceremony, Low-context communication is used. Make-code performs as context

* นิสิตปริญญาเอก สาขาการสื่อสารคณะบริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์และการสื่อสาร มหาวิทยาลัยนเรศวร

code for the constructed meaning of brides. 3. Official-private ceremonies Mid-level context communication is used in case of graduation ceremonies. The code is partially as context to express the constructed meaning of the ceremony entries. Keywords code, make-up, context, selected ceremony.

Keywords: code, make-up, context, selected ceremony

บทนำ

มนุษย์มีการดำรงชีวิตอยู่ในสภาพสังคมที่แวดล้อมไปด้วยสัญญาณที่ต้องมีการเรียนรู้ สังคมและบ่มเพาะเพื่อสร้างความเข้าใจให้เกิดขึ้นโดยมนุษย์ในสังคมต่างประกอบสร้างสัญญาณสำหรับใช้เพื่อการสื่อสารในการปฏิสัมพันธ์ร่วมกันในเหตุการณ์สถานการณ์ต่างๆ ที่มนุษย์ได้สร้างหรือให้ความหมายร่วมกันไว้ในสังคม การสื่อสารด้วยสัญญาณจึงเปรียบเสมือนฟันเฟืองสำคัญที่ทำให้สังคมมีการหมุนเวียนและดำเนินไปได้อย่างไม่หยุดยั้ง

ในสังคมมนุษย์ได้นำการสื่อสารด้วยเครื่องหมาย (Sing) เข้ามาใช้ในการปฏิสัมพันธ์กันหรือที่เรียกว่า “อวัจนภาษา” (Nonverbal communication) อาทิ การสื่อสารด้วยเครื่องหมาย รูปภาพ อากัปกริยา ท่าทางรวมถึงการแสดงออกทางใบหน้า ฯลฯ โดยเป็นสื่อสารให้เห็นถึงความหมายอันมีนัยยะที่แฝงไปด้วยรหัสในเชิงลึกทางสังคมและวัฒนธรรม

ใบหน้าถือสิ่งสำคัญในการสื่อสารของมนุษย์เนื่องจากเป็นสิ่งแรกสามารถสร้างประทับใจให้แก่ผู้พบเห็น (First impression) มากกว่าส่วนอื่นๆ บนร่างกายมนุษย์ โดยใบหน้าสามารถแสดงให้เห็นถึงอารมณ์ ความรู้สึกนึกภายในจิตใจของมนุษย์โดยมิได้ทั้งความหมายโดยตรง (Denotation) หรือความหมายโดยนัย (Connotation)

ปัจจุบันมนุษย์ได้สร้างพลาณาภาพทางการสื่อสารให้กับใบหน้าด้วยการนำเครื่องสำอางมาแต่งแต้มลงใบหน้าหรือที่เรียกว่า “การแต่งหน้า” ที่ถูกนำมาใช้ในการเสริมสร้าง อำพรางและเติมเต็มบุคลิกลักษณะได้อย่างหลากหลายและเปลี่ยนแปลง

ไปตามบริบทสภาพแวดล้อม (Context) ร่วมสถานที่และเวลา (Tim & Space) ในสังคมวัฒนธรรม

สำหรับการประกอบสร้างความหมายเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ทางการสื่อสารด้วยการใช้รหัสแต่งหน้าในบริบทงานพิธีการนั้น การแต่งหน้าจะมีลักษณะเป็นตัวบท (Text) ที่ต้องอาศัยความสัมพันธ์และการทำงานประสานร่วมกับสิ่งอื่นๆ เช่น ตัวบทร่วม (Co-text) การเชื่อมโยงตัวบท (Intertextuality) และบริบทของการสื่อสาร (The Context of Communication) ที่มีความเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์สถานการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมในลักษณะของงานพิธีการ (Ceremonial Contexts) อันเปรียบเสมือนเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม

บทความนี้เป็นการอธิบายถึงภาวะความจริงหรือธรรมชาติของพฤติกรรมสื่อสารผ่านกระบวนการสื่อสารด้วยการใช้สัญลักษณ์ของมนุษย์ที่มีฐานคิดมาจากหลักภววิทยา (Ontology) หรืออภิปรัชญา (Metaphysics) เพื่อทำความเข้าใจการประกอบสร้างความจริง (Construction of reality) ที่มนุษย์สามารถเลือกสรรการสื่อสารด้วยการใช้สัญลักษณ์ตามความเชื่อในกลุ่มรังสรรค์นิยม (Constructivism)

ในการศึกษาจำเป็นต้องอาศัยปรัชญาญาณวิทยา (Epistemology) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการแสวงหาความรู้ บนพื้นฐานของระเบียบวิธีวิทยาร่วมกับการแสดงให้เห็นคุณค่าทางจริยศาสตร์ (Ethics) ในแนวทางการประพฤติปฏิบัติตนร่วมกันในสังคมและคุณค่าทางสุนทรียศาสตร์ (Aesthetics) ที่ว่าด้วยการตัดสินความรู้ ความจริงหรือความงามที่ล้วนแต่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามบริบทที่แวดล้อม

มนุษย์ตามความเชื่อของปรัชญาคุณวิทยา (Axiology) บทความเรื่องการใช้รหัสแต่งงานในบริบทงานพิธีการที่คัดสรรเป็นการเปิดมิติทางด้านนิเทศศาสตร์ เพื่อให้เห็นถึงความรู้ที่ซ้อนทับกับความจริงในสังคมและเป็นการพัฒนาองค์ความรู้ทางด้านการสื่อสาร เพื่อการสร้างความเข้าใจที่ตรงกัน (Common Understanding) ในกระบวนการสื่อสารของมนุษย์ในสังคม เพื่อเป็นแนวทางในการดำรงชีวิตร่วมกันท่ามกลางสรรพชีวิตที่มีความหลากหลายในสังคมวัฒนธรรมตามปรัชญาแห่งความสมานฉันท์ (Philosophy of symbiosis)

การใช้รหัสแต่งงานในบริบทงานพิธีการ

การใช้รหัสแต่งงานในบริบทงานพิธีการที่คัดสรรเป็นการศึกษาถึงวิธีที่ผู้ผลิตสร้างสัญลักษณ์ต่างๆ ทำการประกอบสร้างสัญลักษณ์และส่งไปถึงผู้รับสารเพื่อสร้างความเข้าใจสัญลักษณ์นั้นๆ ในกระบวนการสื่อสารเป็นการศึกษาเกี่ยวกับสัญลักษณ์วิทยา (Semiology) สอดคล้องกับ Stephen W. Littlejohn กล่าวว่า สัญลักษณ์วิทยาเป็นการศึกษากระบวนการสร้างความหมาย (Signification) หรือวิธีที่สัญลักษณ์ต่างๆ ถูกใช้ในการตีความหมายเหตุการณ์ โดยสัญลักษณ์วิทยามุ่งพิจารณาไปยังแนวทางที่สาร (Messages) ถูกสร้างขึ้น วิธีการใช้สัญลักษณ์ต่างๆ และความมุ่งหมายในการผลิตและการตีความโครงสร้าง (Structures) โดยผู้ส่งสารและผู้รับสาร สัญลักษณ์วิทยาจึงเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์เนื้อหาของสาร ในสื่อว่าความหมายอย่างไร (พิงพิศ เทพปฏิมา, 2546)

การแต่งงานมีลักษณะเป็นตัวบท (Text) ในกระบวนการสร้างความหมายทางการสื่อสารในระบบสัญลักษณ์ เนื่องจากการแต่งงานเกิดจากองค์ประกอบ เช่น เส้น สี รูปทรง ลักษณะผิว แสงและเงา ฯลฯ โดยทั้งหมดสามารถสื่อความหมายได้ในระบบของสัญลักษณ์ (Signs) ที่ปรากฏอยู่ภายในความคิดของมนุษย์ในแต่ละสังคมวัฒนธรรม ความหมายของการแต่งงานจึงต้องอาศัยความสัมพันธ์อย่างมีระบบของตัวหมาย (Signifier) และตัวหมายถึง (Signified) ใน

กระบวนการสร้างความหมาย (Signification)

Saussure กล่าวว่า ตัวหมาย (Signifier) แต่เพียงลำพังจะไม่สามารถสร้างความหมายได้เลย หากขาดความสัมพันธ์ที่มีอยู่กับตัวหมายถึง (Signified) การจะเข้าใจตัวหมายได้จึงต้องมีการเรียนรู้ กล่าวคือ ต้องปรากฏความสัมพันธ์อย่างเป็นระบบขึ้นระหว่างตัวหมายและตัวหมายถึงอย่างแนบชิด ซึ่งความสัมพันธ์อย่างเป็นระบบนี้เรียกว่า รหัส (Code) ที่เป็นตัวสร้างความเข้าใจให้เกิดขึ้น (เนตรทราย มณีโชติ, 2544)

นอกจากนั้น John Fiske (1982) กล่าวว่า “รหัส (Code) คือ กระบวนการที่ถูกนำมาใช้ในการสร้างความหมายขึ้นมา ซึ่งระบบสัญลักษณ์หรือรหัส ถูกสร้างขึ้นโดยสมาชิกของคนในสังคมและวัฒนธรรมที่ใช้รหัสนั้น ดังนั้น การศึกษารหัสก็ย่อมหมายถึง การศึกษารหัสก็ย่อมหมายถึงการศึกษาถึงมุมมองต่างๆ ของสังคม เพราะรหัส คือ ระบบของการให้ความหมายร่วมกันของสมาชิกในกลุ่มวัฒนธรรมเดียวกัน ซึ่งประกอบไปด้วยสัญลักษณ์และกฎเกณฑ์หรือระเบียบแบบแผนว่าด้วยการใช้ และการเชื่อมโยงสัญลักษณ์ให้สัมพันธ์กับการพัฒนาที่ซับซ้อนในวัฒนธรรมนั้นๆ ได้อย่างไร และปรับบทใด...” (ไพลิน อนุเสถียร, 2551)

จากแนวคิดทำให้เห็นว่า รหัส” เป็นโครงสร้างที่ซับซ้อนและฝังตัวอยู่ในสัญลักษณ์ (Sign) รหัส” จึงเป็นโครงสร้างที่ซ่อนเร้น (Secret Structure) โดยทำหน้าที่เป็นตัวจัดการอันเปรียบเสมือนกฎเกณฑ์ ระเบียบแบบแผน หรือธรรมเนียมที่มีการตกลงร่วมกันของสมาชิกในสังคม อาจกล่าวได้ว่า การสื่อสารด้วยการแต่งงานจึงเป็นการสื่อสารด้วยสัญลักษณ์ (Sign) ที่มีรหัสเป็นตัวจัดการความหมายที่เรียกว่า รหัสแต่งงาน (Make-up codes) เป็นรหัสที่ตัวหมาย (Signifier) กับตัวหมายถึง (Signified) แยกออกจากกันในกระบวนการสร้างความหมายที่มีลักษณะเป็นสัญลักษณ์ (Symbol)

การทำความเข้าใจความหมายของรหัส (Code) ที่ทำหน้าที่จัดการกับความหมายของสัญลักษณ์ (Sign) จึงต้องมีกระบวนการเรียนรู้ สังคม บ่มเพาะ และอาศัยการตีความจากประสบการณ์ การเรียนรู้

ทางสังคมวัฒนธรรม เพื่อให้เกิดความเข้าใจความหมายที่แท้จริง โดยรหัสและเป็นสิ่งที่จะบอกเราว่าควรทำหรือปฏิบัติอย่างไรในเหตุการณ์ สถานการณ์ หรืองานพิธีการต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม

ดังนั้นเหตุการณ์ สถานการณ์ เกิดขึ้นในสังคม เป็นสิ่งที่สมาชิกในสังคมได้ทำการให้ความหมายโดยการสร้างกฎเกณฑ์ ข้อกำหนดหรือระเบียบแบบแผนร่วมกัน โดยมีความเกี่ยวข้อง สัมพันธ์และเชื่อมโยงกับวิถีชีวิตของมนุษย์ในแต่ละสังคมวัฒนธรรม ดังนั้นเหตุการณ์ สถานการณ์ที่เกิดขึ้นจึงทำให้เกิดการปฏิสัมพันธ์และการสื่อสารขึ้นในลักษณะของ “งานพิธีการ” ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ทางสังคมวัฒนธรรม

ในประเทศไทยมีหนังสืออักขราภิธานศรับท์ของ Dr. Dan Beach Bradley M.D. พจนานุกรมภาษาไทยฉบับแรกที่ค่อนข้างสมบูรณ์ได้อธิบายความหมายของ “พิธี” ว่าหมายถึง “กิจที่มีประการต่างๆ คนทำกิจอันหนึ่งว่าเป็นพิธีอันหนึ่ง” (แดน บีช บรัดเลย์, 2416)

ปัจจุบัน(พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2542 : 788) ได้ให้ความหมายของ “งานพิธี” ไว้ว่าเป็นงานที่จัดขึ้นตามลัทธิหรือความเชื่อถือตามขนบธรรมเนียมประเพณีเพื่อความขลังหรือความเป็นสิริมงคลเป็นต้น เช่น พระราชพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ พิธีมงคลสมรส พิธีประสาทปริญญา

“งานพิธีการ” ที่เกิดขึ้นในสังคมเปรียบเสมือนสื่อ (Medium) ในกระบวนการสื่อสารซึ่งมีลักษณะที่หลากหลายและแตกต่างกันออกไปในสังคม โดยสามารถนำแนวคิดของ Marshall McLuhan จากหนังสือ Understanding Media: The Extensions of Man มาใช้เป็นเกณฑ์ในการจำแนกประเภทของงานพิธีการที่มีลักษณะเป็นสื่อ ตามคุณลักษณะของการมีส่วนร่วมของผู้รับสาร (Audience's participation) ออกเป็นสองประเภท คือ สื่อร้อน (Hot media) และสื่อเย็น (Cool media)

Marshall McLuhan ได้อธิบายว่า สื่อร้อนหมายถึง สื่อที่จัดสรรข้อมูลไว้มาก (High definition) จบแทบจะไม่มีช่องว่างให้ผู้รับสารเข้าไปใส่ข้อมูลหรือ

เนื้อหาเพิ่มเติมนัก ตรงข้ามกับสื่อเย็นที่มีช่องว่างสำหรับผู้ชมที่แสดงว่าระหว่างการชมสื่อเย็นผู้ชมสามารถต่อรองกับสื่อหรือกิจกรรมอื่นได้ค่อนข้างสูงกว่าสื่อร้อน เพราะคุณลักษณะของสื่อเย็นนั้นมีเนื้อหาข่าวสารที่เข้มข้นน้อยกว่า (Low definition)

เมื่อศึกษาถึงคุณลักษณะของสื่อทำให้สามารถจำแนกประเภทของงานพิธีการ 3 ประเภทดังนี้

1. งานพิธีการที่มีลักษณะเป็นสื่อร้อน (Media Hot) คือ งานพิธีการที่มีลักษณะเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมทางการสื่อสารได้น้อย เนื่องจากมีระเบียบ กฎเกณฑ์หรือข้อกำหนดที่ชัดเจน ในการประพฤติปฏิบัติ หรือเรียกว่า “งานพิธีการทางราชการ” (Official ceremonies)

2. งานพิธีการที่มีลักษณะเป็นสื่อเย็น (Media cold) คือ งานพิธีการที่มีลักษณะเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมทางการสื่อสารได้มากและสามารถแสดงความคิดเห็น จินตนาการตามที่ตนต้องการได้อย่างอิสระ ในการประพฤติปฏิบัติ หรือเรียกว่า “งานพิธีการส่วนบุคคล” (private ceremonies)

3. งานพิธีการที่มีลักษณะเป็นได้ทั้งสื่อร้อน (Media Hot) และสื่อเย็น (Media cold) คือ งานพิธีการที่มีลักษณะเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมทางการสื่อสารได้บางส่วน แต่บางส่วนต้องดำเนินมีระเบียบ กฎเกณฑ์หรือข้อกำหนดในการประพฤติปฏิบัติ หรือที่เรียกว่า “งานพิธีการส่วนราชการและบุคคล” (Official-private ceremonies)

จากการจำแนกประเภททำให้เห็นว่าการใช้ความหมายของมนุษย์กับงานพิธีการที่เกิดขึ้นในแต่ละสังคมวัฒนธรรมจะมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไป ในกระบวนการสื่อสาร “งานพิธีการ” จึงมีลักษณะเป็นบริบทของการสื่อสาร (Context of Communication) ภายในงานพิธีการจึงเต็มไปด้วยสัญลักษณ์ (Sign) ต่างๆ ที่โคจรอยู่ในงานพิธีการ อาจกล่าวได้ว่า การแต่งหน้าถือเป็นสัญลักษณ์ที่มนุษย์ได้ประกอบสร้างความหมายขึ้นเพื่อใช้สำหรับการสื่อสารในงานพิธีการ โดยมีรหัสแต่งหน้า (Make-up code) เปรียบเสมือนกฎ (Rule) หรือ

กติกา (Convention) ในการจัดการความหมายระบบสัญลักษณ์ของการแต่งหน้าในบริบทงานพิธีการที่เกิดขึ้นในสังคม

ในการประกอบสร้างความหมายด้วยการใช้รหัสแต่งหน้าที่มีลักษณะเป็นตัวบท (Text) จำเป็นต้องอาศัยความสัมพันธ์และการทำงานสอดประสานร่วมกับสิ่งอยู่เคียงข้างกับตัวบทหรือที่เรียกว่าตัวบทร่วม (Co-text) ในลักษณะของ “เครื่องแต่งกายและทรงผม” เพื่อเสริมสร้างและเติมเต็มให้ความหมายของการใช้รหัสแต่งหน้ามีความชัดเจนและสมบูรณ์ทางการสื่อสารในบริบทงานพิธีการ

นอกจากนั้นการใช้รหัสแต่งหน้า เครื่องแต่งกายและทรงผม ล้วนแล้วแต่มีการเชื่อมโยงถึงบางสิ่งบางอย่างที่อยู่ภายในจิตใจของมนุษย์ในแต่ละสังคมวัฒนธรรม เพื่อนำมาประกอบสร้างความหมายผ่านระบบสัญลักษณ์ ในลักษณะของการเชื่อมโยงตัวบทหรือสัมพันธ์ (Intertextuality) ที่เกิดขึ้นในกระบวนการประกอบสร้างความหมายในบริบทงานพิธีการ

Genette (1997) (อ้างถึงใน เจริญพงศ์ ศรีสกุล, 2550 : 20) ได้ให้ความหมายของลักษณะการเชื่อมโยงตัวบทหรือสัมพันธ์ (Intertextuality) ได้กล่าวว่า การเชื่อมโยงตัวบท คือ ลักษณะความสัมพันธ์ของตัวบท 2 ตัวบทหรือมากกว่าที่ปรากฏอยู่ร่วมกัน หรือการที่ตัวบทหนึ่งปรากฏอยู่ในตัวบทอื่นๆ ซึ่งเกิดขึ้นได้ในลักษณะต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นปรากฏชัดเจนมากหรือน้อยก็ตาม

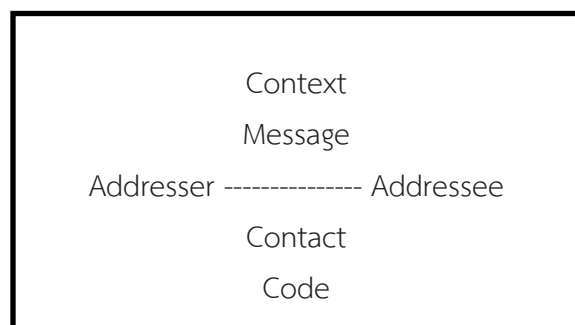
จากแนวคิดดังกล่าวเชื่อมโยงได้ว่า การใช้รหัสแต่งหน้า เครื่องแต่งกายและทรงผมในบริบทงานพิธีการมีเชื่อมโยงตัวบทที่เป็นภาพตัวแทน (Representation) ที่มีระดับความเข้มข้นที่แตกต่างกันออกไปในลักษณะของภาพแบบฉบับ (Types) ภาพตายตัว (Stereotypes) และภาพต้นแบบ (Archetypes) ตามแนวคิด Graeme Burton (2002)

ดังนั้นการประกอบสร้างความหมายด้วยการใช้รหัสแต่งหน้าในบริบทงานพิธีการ จึงเป็นกระบวนการสื่อสารมนุษย์ในสังคมด้วยการใช้รหัสแต่งหน้า

(Make-up codes) และตัวบทร่วม (Co-text) ที่มีการเชื่อมโยงตัวบทหรือสัมพันธ์ (Intertextuality) กับภาพตัวแทน (Representation) ในลักษณะต่างๆ เพื่อประกอบสร้างความหมายของบุคคลในบริบทงานพิธีการ (Ceremonial contexts) ต่างๆที่เกิดขึ้นในสังคมวัฒนธรรม

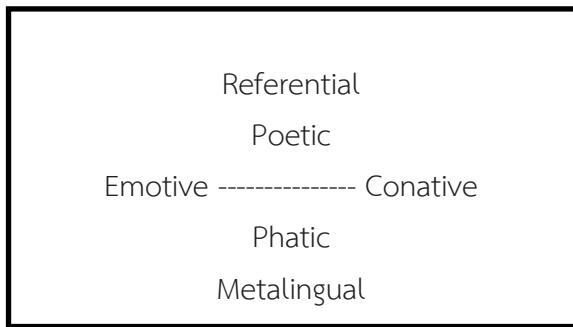
กระบวนการสื่อสารด้วยการใช้รหัสแต่งหน้าในบริบทงานพิธีการ

การที่จะวิเคราะห์และอธิบายลักษณะของกระบวนการสื่อสารด้วยการใช้รหัสแต่งหน้าในบริบทงานพิธีการที่คัดสรรจำเป็นต้องอาศัยกรอบแนวคิดตามแบบจำลองทางการสื่อสารของ Roman Jakobson's (1896-1982) โดยมุ่งเน้นและให้ความสำคัญไปที่กระบวนการสื่อสารจากผู้ส่งสารหรือผู้เข้ารหัส (Addresser) ไปยังผู้รับสารหรือผู้ถอดรหัส (Addressee) โดยจะเชื่อมโยงช่องว่างของหน้าต่างๆ ในกระบวนการและระบบสัญลักษณ์ประกอบไปด้วย 6 หน้า ที่ ดังนี้

The Constitutive Factors of Communication
(John Fiske, 1990)

นอกจากนี้ Jakobson ยังได้อธิบายเพิ่มเติมปัจจัยที่สร้างให้เกิดกระบวนการสื่อสารภายใต้แบบจำลองเดียวกัน เกี่ยวกับหน้าที่ที่มีของการสื่อสาร (The Function of Significance) โดยหน้าที่ของปัจจัยต่างๆ นั้นมีด้วยกัน 6 ประเภท ดังนี้

The Functions of Communication
(John Fiske, 1990)

จากแนวคิดของ Jakobson (1960) ทำให้ผู้ศึกษาเชื่อมโยงและอธิบายลักษณะของกระบวนการสื่อสาร “ช่างแต่งหน้า” ซึ่งเป็นผู้ที่มีความสำคัญโดยทำหน้าที่เป็นผู้เข้ารหัสแต่งหน้าในการประกอบสร้างความหมายอยู่ในฐานะผู้ส่งสาร (Addresser) หรือผู้เข้ารหัส (Encoder) ส่วนเจ้าของงานพิธีการและผู้ร่วมงานพิธีการที่ใช้การแต่งหน้าอยู่ในฐานะผู้สื่อสาร (Communicator) และผู้คนในงานพิธีการจะอยู่ในฐานะผู้รับสาร (Addressee) หรือผู้ถอดรหัส (Decoder) ที่ทำหน้าที่ถอดความหมายในกระบวนการสื่อสาร

จากแบบจำลองทำให้เชื่อมโยงและอธิบายถึงลักษณะของกระบวนการสื่อสารด้วยการใช้รหัสแต่งหน้าได้ว่า ช่างแต่งหน้าเป็นผู้ส่งสาร (Addresser) โดยทำหน้าที่ถ่ายทอดอารมณ์ (Emotive) คือ ความรู้สึก ค่านิยมหรือทัศนคติลงไปใน การแต่งหน้าหรือตัวสาร (Message) มีลักษณะเป็นตัวแทน โดยทำหน้าที่สร้างสุนทรียะ (Poetic) คือ ตัวที่แสดงความสัมพันธ์ของตัวสารที่สามารถสื่อความหมายด้วยตัวมันเองที่สามารถสร้างความรื่นรมย์ (Aesthetic) และความงดงามทางการสื่อสารว่ามีลักษณะ “สัมพัทธนิยม” (Relativism) ซึ่งจะเปลี่ยนแปลงไปตามบริบทที่แวดล้อมมนุษย์ ด้านความหมายนั้นจะขึ้นอยู่กับงานพิธีการซึ่งเป็นบริบท (Context) โดยทำหน้าที่การอ้างอิง (Referential) คือ ชี้การให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างตัวสารกับสิ่งที่อ้างอิงถึงในบริบท

นอกจากนั้นผู้ส่งสารเผยแพร่ตัวสารโดยใช้

ช่องทางการติดต่อสื่อสาร (Contact) ภายในงานพิธีการทำหน้าที่เชื่อมโยง (Phatic) คือ หน้าที่ในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ส่งสารกับผู้รับสารในการเผยแพร่ตัวสารจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร (Addressee) เพื่อสร้างความเข้าใจ (Conative) คือ ทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในการแต่งหน้าหรือตัวสารที่มีลัทธิ (Code) โดยทำหน้าที่ถอดรหัสภาษา (Metalingual) คือ ตัวชี้ระบุให้เห็นถึงความหมายของการแต่งหน้าให้ชัดเจนขึ้น อาจกล่าวได้ว่ารหัสจึงมีความสำคัญโดยเป็นทำหน้าที่จัดการและตัวกำหนดความหมายที่ทำให้เกิดความเข้าใจร่วมกันระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร

การวิเคราะห์การใช้รหัสแต่งหน้าในบริบทงานพิธีการที่คัตสรร

การใช้รหัสแต่งหน้าในบริบทงานพิธีการเกิดขึ้นในสังคมเป็นกระบวนการสื่อสารจากการประกอบสร้างความหมายโดยผู้ส่งสาร (Sender) หรือผู้เข้ารหัส (Encoder) ได้สร้างตัวสาร (Message) ด้วยการใช้อรหัสแต่งหน้า (Make-up codes) ที่ฝังอยู่ในสัญลักษณ์ (Sign) ในบริบทงานพิธีการ (Ceremonial contexts) ที่มีลักษณะแตกต่างกันออกไป 3 ประเภท ดังนี้

1. การสื่อสารด้วยการใช้รหัสแต่งหน้าในบริบทงานพิธีการทางราชการ (Official ceremonies) พระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ (The Royal Ploughing Ceremony)

พระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ เป็นพระราชพิธีที่สืบทอดมาตั้งแต่โบราณในสมัยอยุธยา มีความเกี่ยวข้องกับการเกษตรกรรม เนื่องจากคนไทยมีวิถีชีวิตผูกพันอยู่กับอาชีพทำนา มาช้านาน ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน พระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ จึงเป็นพระราชพิธีที่สร้างขวัญและกำลังใจแก่เกษตรกรและประชาชนทั่วไป

พระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ มีลักษณะเป็นงานพิธีการทางราชการ โดยเป็นงานพิธีที่ให้ความสำคัญกับสถานภาพทางสังคม (Social Status) และรูปแบบของการปฏิสัมพันธ์ทาง

สังคม (Pattern of Social interaction) โดยมีข้อกำหนด กฎเกณฑ์หรือระเบียบแบบแผนที่ชัดเจนในการสื่อสาร โดยสอดคล้องกับลักษณะการสื่อสารแบบตะวันออกหรือที่เรียกว่า การสื่อสารแบบ (High-context communication) โดยการเข้าใจความหมายจะอยู่ในลักษณะ (The implicit code) ความหมายที่นัยแฝง

พระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญในประเทศไทย ได้ให้ความสำคัญกับการแต่งหน้าของ “เทพีคู่หาบทอง-คู่หาบเงิน” ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์โดยตรงกับงานพระราชพิธี ซึ่งจำเป็นต้องประกอบสร้างความหมายด้วยการใช้รหัสแต่งหน้าในงานพระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ ซึ่งมีนัยทางการสื่อความหมายแฝงอยู่ในสังคมวัฒนธรรม

ภาพการแต่งหน้าเทพีคู่หาบทอง-คู่หาบเงิน

กระบวนการประกอบสร้างความหมายด้วยใช้รหัสแต่งหน้าในบริบทพระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ ให้เกิดความสมบูรณ์ทางการสื่อสาร จำเป็นอาศัยการทำงานประสานกับตัวบทร่วม (Co-text) คือ เครื่องแต่งกายและทรงผม โดยการแต่งหน้า เครื่องแต่งกายและทรงผม มีการเชื่อมโยงตัวบทหรือสัมพันธ์ (Intertextuality) กับภาพต้นแบบ (Archetypes) โดยมีลักษณะมาจากภาพจิตรกรรมภาพพระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ สมัยรัชกาลที่ 5 ในอุโบสถวัดราชประดิษฐสถิตมหาสีมาราม กรุงเทพมหานคร

ภาพจิตรกรรมภาพพระราชพิธีพืชมงคล
จรดพระนังคัลแรกนาขวัญเขียนสมัยรัชกาลที่ 5

ในพระอุโบสถวัดราชประดิษฐสถิตมหาสีมาราม กรุงเทพมหานคร สำหรับกระบวนการสื่อสารด้วยการใช้รหัสแต่งหน้าในบริบทพระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ พบว่า รหัสบริบท (Context Code) ในพระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ สามารถเป็นตัวจัดการ กำกับและทำหน้าที่แทน รหัสแต่งหน้า (Make-up codes) ในการสร้างประกอบสร้างความหมาย ดังนั้นเทพีคู่หาบทอง-คู่หาบเงิน จึงต้องประกอบสร้างความหมายทางการสื่อสารด้วยการใช้รหัสแต่งหน้าตามข้อกำหนด กฎเกณฑ์หรือระเบียบแบบแผนในบริบทพระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ

2. การสื่อสารด้วยการใช้รหัสแต่งหน้าในบริบทงานพิธีการส่วนบุคคล (Private ceremonies) งานพิธีแต่งงานหรืองานพิธีมงคลสมรส (Thai Traditional Ceremony)

งานพิธีแต่งงานหรืองานพิธีมงคลสมรสในประเทศไทย เป็นประเพณีที่สำคัญกับวิถีชีวิตของคนในสังคม (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2546) ได้ให้ความหมายของพิธีแต่งงานไว้ว่า การแต่งงานถือเป็นการเริ่มต้นชีวิตครอบครัวของมนุษย์ในสังคม ผู้ที่จะมีครอบครัวได้ ก็คือ ชายหญิงที่อยู่ในวัยอันสมควร ที่จะเป็นสามีภริยากันได้ โดยชอบด้วยขนบธรรมเนียมประเพณีและตัวบทกฎหมายของสังคม ซึ่งเปลี่ยนแปลงไปตามยุคตามสมัย ทำให้พิธีการแต่งงานมีรูปแบบที่แตกต่างกันไป ตามคตินิยม

ของแต่ละท้องถิ่น งานพิธีแต่งงานหรืองานพิธีมงคลสมรส มีลักษณะเป็นงานพิธีการส่วนบุคคล โดยเป็นงานพิธีที่ให้ความสำคัญกับความคิด การแสดงออกทางความคิดเห็นและทัศนคติได้อย่างอิสระในการสื่อสาร ที่มีความสอดคล้องกับลักษณะการสื่อสารแบบตะวันตกหรือที่เรียกว่า การสื่อสารแบบ (Low-context communication) โดยการเข้าใจความหมายจะอยู่ในลักษณะ (The explicit code) ความหมายที่ชัดเจน

งานพิธีแต่งงานหรืองานพิธีมงคลสมรสให้ความสำคัญกับการแต่งหน้าของ“เจ้าสาว” ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์โดยตรงกับงานพิธี ซึ่งจำเป็นต้องประกอบสร้างความหมายด้วยการใช้รหัสแต่งหน้าในงานพิธีแต่งงาน ที่มีนัยทางการสื่อความหมายแฝงอยู่ในสังคมวัฒนธรรม

การแต่งหน้าเจ้าสาว

กระบวนการประกอบสร้างความหมายด้วยรหัสแต่งหน้าในบริบทงานพิธีแต่งงานให้เกิดความสมบูรณ์ทางการสื่อสารจำเป็นต้องอาศัยการทำงานประสานกับตัวบทร่วม (Co-text) คือ เสื้อผ้าและทรงผม ดังนี้

การแต่งหน้า มีการเชื่อมโยงตัวบท (Inter-textuality) กับภาพต้นแบบ (Archetypes) ที่มีลักษณะมาจากภาพพระนางสิริมหามายาประทับบนสิวิกา โดยพระนางสิริมหามายาเสด็จพระราชอุทยานสวนอโศกในกรุงเทพมหานครอันเป็นสถานที่ประกอบพระราชพิธีอภิเษกสมรสกับพระเจ้ามัทโธทนะ โดยพระนางสิริมหามายามีลักษณะของเบญจกัลยาณี

จิตรกรรมฝาผนังพระที่นั่งพุทไธสวรรย์
ภาพพระนางสิริมหามายาประทับบนสิวิกา

เครื่องแต่งกาย มีการเชื่อมโยงตัวบท (Inter-textuality) กับภาพต้นแบบ (Archetypes) ที่มีลักษณะมาจากเครื่องแต่งกายตามพระราชนิยม (วิเทศ มุสิกะปาน, 2554) กล่าวว่า เครื่องแต่งกายตามพระราชนิยมของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ที่ได้ชื่อว่าเป็นแบบฉบับของเครื่องแต่งกายที่เป็นเอกลักษณ์ของไทยที่รู้จักกันทั่วโลก ในนาม ชุดไทยพระราชนิยม ซึ่งมีแบบต่างๆ ดังนี้ ชุดไทยเรือนต้น ชุดไทยจิตรลดา ชุดไทยอัมรินทร์ ชุดไทยบรมพิมาน ชุดไทยจักรี ชุดไทยจักรพรรดิ ชุดไทยดุสิต ชุดไทยศิวาลัย และชุดไทยประยุกต์โดย อาจารย์สมศรี สุกุมลนันทน์ เป็นผู้คิดค้นจากประวัติศาสตร์แล้วดัดแปลงให้เข้ากับสมัยนิยม

ภาพชุดไทยพระราชนิยม

ทรงผมมีการเชื่อมโยงตัวบท (Intertextuality) กับภาพต้นแบบ (Archetypes) ที่มีลักษณะมาจาก ทรงผมเกล้ามวย (ธนศ เกษรสิริธร, 2555) กล่าวได้ว่า ในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ในปี พ.ศ. 2463 ได้โปรดให้สตรีในราชสำนัก ไว้ผมเกล้ามวยตลบไว้ที่ท้ายทอยเรียกว่า “ผมโป่ง”

ภาพทรงผมเกล้ามวย

สำหรับกระบวนการสื่อสารด้วยการใช้รหัส แต่งหน้าในบริบทงานพิธีแต่งงาน พบว่า รหัสบริบท (Context Code) ในงานพิธีแต่งงาน ไม่สามารถเป็นตัวจัดการ กำกับและทำหน้าที่แทน รหัสแต่งหน้า (Make-up codes) ในการสร้างประกอบสร้างความหมายได้ ดังนั้นเจ้าสาวจึงสามารถประกอบสร้างความหมายทางการสื่อสารด้วยการใช้รหัสแต่งหน้าได้อย่างอิสระในบริบทงานพิธีแต่งงาน

3. การสื่อสารด้วยการใช้รหัสแต่งหน้าใน บริบทงานพิธีการส่วนราชการและบุคคล (Official-private ceremonies)

งานพิธีพระราชทานปริญญาบัตร (Graduation ceremony)

พิธีพระราชทานปริญญาบัตร ถือกำเนิดขึ้นครั้งแรกใน รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ เสด็จพระราชทานปริญญา บัตรแก่บัณฑิต ผู้สำเร็จการศึกษาจากจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย เป็นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2473 และถือสืบ ต่อปฏิบัติกันมาถึงรัชกาลปัจจุบัน (อุภาวรรณ นาม หิรัญ, 2553)

งานพิธีพระราชทานปริญญาบัตร มีลักษณะเป็นงาน พิธีการส่วนราชการและบุคคล โดยเป็นงานพิธีที่ให ้ความสำคัญ 2 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 ให้ความสำคัญกับข้อ กำหนด กฎเกณฑ์หรือระเบียบแบบแผน และส่วนที่ 2 ให้ความสำคัญกับความคิด การแสดงออกทางความ คิดเห็นและทัศนคติ โดยสอดคล้องกับลักษณะการ สื่อสารแบบผสมผสานระหว่างการสื่อสารแบบตะวัน ออกและการสื่อสารแบบตะวันตกหรือที่เรียกว่า การ สื่อสารแบบ (Mid-level context communication) โดยการเข้าใจความหมายจะอยู่ในลักษณะ (The implicit code) ความหมายที่มีย่นแฝงผสมผสานกับ ลักษณะ (The explicit code) ความหมายที่ชัดเจน งานพิธีพระราชทานปริญญาบัตรในประเทศไทย ได้ ให้ความสำคัญกับการแต่งหน้าของ “ผู้เข้ารับ พระราชทานปริญญาบัตร” ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความ

เกี่ยวข้องและสัมพันธ์โดยตรงกับงานพิธี ซึ่งจำเป็นต้องประกอบสร้างความหมายด้วยการใช้รหัสแต่งหน้าในงานพิธีพระราชทานปริญญาบัตร ซึ่งมีนัยทางการสื่อความหมายแฝงอยู่ในสังคมวัฒนธรรม

ภาพผู้รับพระราชทานปริญญาบัตร

กระบวนการประกอบสร้างความหมายด้วยใช้รหัสแต่งหน้าในบริบทงานพิธีพระราชทานปริญญาบัตรให้เกิดความสมบูรณ์ทางการสื่อสารจำเป็นอาศัยการทำงานประสานกับตัวบทร่วม (Co-text) คือ เครื่องแต่งกายและทรงผม ดังนี้

การใช้รหัสแต่งหน้าและทรงผม มีการเชื่อมโยงตัวบท (Intertextuality) กับกายตายตัว (Stereotypes) ที่มีลักษณะภาพของกลุ่มคนที่เราเข้าใจและจดจำได้ง่าย จนกลายเป็นเอกลักษณ์ที่แสดงถึงบุคลิกลักษณะเฉพาะของกลุ่มผู้เข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร

ภาพการแต่งหน้าและทรงผม
เข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร

เครื่องแต่งกาย มีการเชื่อมโยงตัวบท (Intertextuality) กับภาพต้นแบบ (Archetypes) ที่มีลักษณะมาจากสมัยรัชกาลที่ 6 มีพระราชกำหนดเสื้อครุย เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม ร.ศ. 130 กำหนดเสื้อครุย

ข้าราชการไว้ 3 ชั้น เรียกว่าครุยเสนามาตย์แบ่งเป็นชั้น ปริญญาเอก เรียกว่า “ดุขฎิบัณฑิต” ปริญญาโท เรียกว่า “มหาบัณฑิต” และปริญญาตรี เรียกว่า “บัณฑิต”

ภาพชุดครุยครุยเสนามาตย์

สำหรับกระบวนการสื่อสารด้วยการใช้รหัสแต่งหน้าในงานพิธีพระราชทานปริญญาบัตร พบว่ารหัสบริบท (Context Code) ในงานพิธีการส่วนบุคคล สามารถจัดการ กำหนดและทำหน้าที่แทนรหัสแต่งหน้า (Make-up codes) ได้เพียงบางส่วน แต่ในขณะเดียวกันรหัสแต่งหน้า (Make-up codes) ก็สามารถจัดการ กำหนดและทำหน้าที่ได้เพียงบางส่วน เช่นเดียวกัน ดังนั้นผู้เข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรจึงสามารถประกอบสร้างความหมายทางการสื่อสารด้วยการใช้รหัสแต่งหน้าได้แต่ต้องคำนึงถึงข้อกำหนดกฎเกณฑ์หรือระเบียบแบบแผนในบริบทงานพิธีพระราชทานปริญญาบัตร

สำหรับการสื่อสารด้วยการใช้รหัสแต่งหน้าในบริบทงานพิธีการที่เกิดขึ้นล้วนมีลักษณะที่หลากหลายและแตกต่างกันไปตามบริบท โดยการแต่งหน้าเป็นกระบวนการสื่อสารที่เกิดจากการลอกเลียนแบบ (Simulation) ตามแนวคิดของ Jean Baudrillard (1975) จากเรื่อง “Simulation” ซึ่งรวบรวมงานชุด “The Procession of Simulacra” จะเห็นว่า การใช้รหัสแต่งหน้าในบริบทงานพิธีการเป็น การทำเทียมหรือการลอกเลียนแบบ (Simulation) ที่ผสมผสานจากจินตนาการของผู้เป็นช่างแต่งหน้าจนเกิดเป็นความจริงเชิงสมมุติ (Hyperreality) ในลักษณะภาพ

นิมิต (Simulacrum) ที่ เป็นความจริง (Real) ที่ไม่ต้องพิสูจน์หาความจริงใด ๆ

การใช้รหัสแตงหน้าในงานพิธีการที่คัดสรรจึงเป็นการจำลองหรือการลอกเลียนแบบ (Simulation) ในการใช้รหัสแตงหน้าที่ทำหน้าที่จัดการระบบสัญญาณ (Sign) ชนิดสัญลักษณ์ (Symbols) ในการประกอบสร้างความหมายในบริบทงานพิธีการที่มีลักษณะแตกต่างกันออกไปในแต่ละสังคมวัฒนธรรม ส่งผลทำให้อัตลักษณ์เดิมที่เคยหยุดนิ่งได้แตกสลายเป็นชิ้นส่วนเล็กๆ ที่มีความหลากหลายบนโลกแห่งความจริง โดยไม่ได้จำกัดอยู่แค่เพียงบริบทของสถานที่และเวลา (Space & Time) ดังนั้นอัตลักษณ์ (Identity) ที่เกิดจากการใช้รหัสแตงหน้าในบริบทงานพิธีการล้วนเป็นสิ่งที่ถูกประกอบสร้างขึ้นมาจากบริบททางสังคม (Socially Constructed) ที่มีลักษณะแตกต่างกันออกไป โดยอัตลักษณ์ที่เกิดขึ้นจะมีความลื่นไหล คาดเคลื่อนและไม่หยุดนิ่งโดยจะมีการเปลี่ยนแปลงไปตามบริบททางสังคมยุคหลังสมัยใหม่ สอดคล้องกับ อภิญา เพื่องฟูสกุล (2546) กล่าวว่า เมื่อก้าวเข้าสู่ยุคหลังสมัยใหม่ (Postmodernism) การมองอัตลักษณ์เปลี่ยนแปลงไป มีการนิยามอัตลักษณ์ว่าไม่ได้เป็นสิ่งที่ติดตรึงอยู่กับที่ แต่อัตลักษณ์สามารถปรับเปลี่ยนได้ไปตามสถานการณ์ ขึ้นอยู่กับเหตุการณ์ สถานที่ และบุคคลที่เราพบเจอ

สรุป

บทความเรื่องการใช้รหัสแตงหน้าในบริบทงานพิธีการที่คัดสรรเป็นวิเคราะห์ให้เห็นถึงกระบวนการสื่อสารด้วยการใช้รหัสแตงหน้าในบริบทงานพิธีการที่เกิดขึ้นในสังคมไทย 3 ประเภท คือ

1. กระบวนการสื่อสารในงานพิธีการทางราชการ (Official ceremonies) มีลักษณะการสื่อสารแบบตะวันออกหรือที่เรียกว่า การสื่อสารแบบ (High-context communication) คือ ผู้เข้ารหัส (Encoder) ทำการประกอบสร้างสาร (Message) ตามข้อกำหนด กฎเกณฑ์หรือระเบียบแบบแผนที่ชัดเจนในบริบทงานพิธีการ (Context) เพื่อใช้ในการ

สื่อสารไปยังผู้ถอดรหัส (Decode) สรุปได้ว่า บริบท (Context) สามารถทำหน้าที่จัดการหรือกำหนดความหมายกับรหัส (Code)

2. กระบวนการสื่อสารในงานพิธีการส่วนบุคคล (Private ceremonies) มีลักษณะการสื่อสารแบบ (Low-context communication) คือ ผู้เข้ารหัส (Encoder) สามารถทำการประกอบสร้างสาร (Message) ได้อย่างอิสระในบริบท (Context) งานพิธีการ เพื่อใช้ในการสื่อสารไปยังผู้ถอดรหัส (Decode) สรุปได้ว่า รหัส (Code) สามารถทำหน้าที่จัดการหรือกำหนดความหมายในบริบท (Context)

3. กระบวนการสื่อสารในงานพิธีการส่วนราชการและบุคคล (Official-private ceremonies) มีลักษณะการสื่อสารแบบ (Mid-level context communication) คือ ผู้เข้ารหัส (Encoder) สามารถทำการประกอบสร้างสาร (Message) ได้แต่ต้องคำนึงถึงข้อกำหนด กฎเกณฑ์หรือระเบียบแบบแผนในบริบท (Context) งานพิธีการ เพื่อใช้ในการสื่อสารไปยังผู้ถอดรหัส (Decode) สรุปได้ว่า บริบท (Context) และรหัส (Code) สามารถทำหน้าที่จัดการหรือกำหนดความหมายได้เพียงบางส่วนเท่าๆ กัน

จากการบทความทำให้ถึงกระบวนการสื่อสารด้วยการใช้รหัสแตงหน้าในบริบทงานพิธีการที่คัดสรรได้ว่า การสื่อสารด้วยการใช้สัญลักษณ์ของมนุษย์จะเปลี่ยนแปลงไปตามบริบทที่แวดล้อมในลักษณะ “สัมพัทธนิยม” (Relativism) ซึ่งมนุษย์สามารถประกอบสร้างความหมายทางการสื่อสารได้ด้วยตนเองเพื่อใช้ปฏิสัมพันธ์ร่วมกันภายในบริบทต่างๆ ที่เกิดขึ้นในแต่ละสังคม

ดังนั้นการเรียนรู้บริบทของการสื่อสาร (The Context of Communication) จะเป็นสิ่งที่ช่วยให้มนุษย์เกิดความเข้าใจร่วมกัน โดยใช้การสื่อสารได้อย่างถูกต้องและไม่ขัดแย้งกับบริบททางสังคม วัฒนธรรมถือเป็นการบรรลุเป้าหมายของการสื่อสารอันจะนำไปสู่การใช้ชีวิตร่วมกันในสังคมที่มีความซับซ้อนและหลากหลายในปัจจุบัน

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- เจริญพงศ์ ศรีสกุล. (2550). *การออกแบบเนื้อหาส่วนควบและส่วนขยายในสื่อวีดิทัศน์ภาพยนตร์*. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- เจนจิรา เบญจพงศ์. (2554). สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์. ฉบับวันที่ 6-12 พฤษภาคม 2554.
- แดนน บีช บรัดเลย์. (2416). *หนังสืออักขราภิธานศรับท์ Dictionary of Siamese language พ.ศ. 2416*. กรุงเทพฯ : ศุภสภา.
- ธเนศ เกษรสิริธร. (2555). *การจัดการความรู้แหล่งเรียนรู้ กรณีพระราชินีวศมฤคทายวันและสถานที่ศึกษาใกล้เคียง*. (ปริญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร)
- เนตรทราย มณีโชติ. (2544). *สมญานามในข่าวและรายการ กีฬาทางสื่อมวลชน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- พิงพิศ เทพปฏิมา. (2546). *การถ่ายทอดความคิดเรื่องจิตวิญญาณในภาพยนตร์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- ไพลิน อนุเสถียร. (2551). *การใช้ตัวละครเพื่อการสื่อความหมายในละครเบาสมองตามเหตุการณ์เรื่อง “เป็นต่อ”*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- รวีเทพ มุสิกะปาน. (2554). *ผู้ทรงอิทธิพลแฟชั่นไทยร่วมสมัย*. (ปริญาวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น.
- คันสนีย์ วีระศิลป์ชัย. (2552). *สี่แผ่นดิน กับเรื่องจริงในราชสำนักสยาม*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : มติชน.
- สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม. (2559). *วารสารสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม*. ปีที่ 38 ฉบับที่ 8 เดือนพฤษภาคม 2559 : หน้าปก).
- อภิญา เพื่องฟูสกุล. (2546). *อัตลักษณ์: การทบทวนทฤษฎีและกรอบแนวคิด*. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ สาขาสังคมวิทยา.
- อลงกรณ์ เทียมจันทร์. (2557). *จิตรกรรมฝาผนังพระที่นั่งพุทไธสวรรย์*. สำนักพิมพ์ กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ.
- อุภาวัฒน์ นามศิริ. (2553). *การวิเคราะห์พระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร พ.ศ.2493-2542*. (วิทยานิพนธ์ปริญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร).

ภาษาอังกฤษ

- Baudrillard, Jean. (1983). *The Precession of Simulacra*. (Translated by Paul Foss, Paul Patton and Philip Beitchman), London : SAGE Publications Ltd.
- Burton, G. (2002.) *More Than Meets the Eye*. (3rd ed.). London: Arnold.
- John Fiske. (1990). *Introduction to Communication Studies*, London: Routledge.
- McLuhan, M. (1964). *Understanding Media : The Extensions of Man*. New York: McGraw-Hill.